

Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

Τόμ. 1 (2005)

3ο Συνέδριο Σύρου στις ΤΠΕ

Εξ αποστάσεως σύγχρονη επιμόρφωση: Η περίπτωση της Ε-ομογένειας - Ο επιμορφωτής στη Λάρισα, οι επιμορφούμενοι στο Λονδίνο, το επιμορφωτικό υλικό στην Αμερική

Αναστάσιος Μάτος

Βιβλιογραφική αναφορά:

Μάτος Α. (2024). Εξ αποστάσεως σύγχρονη επιμόρφωση: Η περίπτωση της Ε-ομογένειας - Ο επιμορφωτής στη Λάρισα, οι επιμορφούμενοι στο Λονδίνο, το επιμορφωτικό υλικό στην Αμερική. *Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, 1, 415-422. ανακτήθηκε από <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/cetpe/article/view/6302>

ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ Ε-ΟΜΟΓΕΝΕΙΑΣ – Ο ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΗΣ ΣΤΗ ΛΑΡΙΣΑ, ΟΙ ΕΠΙΜΟΡΦΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ, ΤΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

Μάτος Αναστάσιος
Φιλόλογος - Επιμορφωτής Νέων Τεχνολογιών
anmatos@sch.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το περιεχόμενο αυτής της εισήγησης αφορά, κυρίως, στην περιγραφή του έργου του Ε.Α.Ι.Τ.Υ. / τομέας e-learning «**ε-Ομογένεια**». Συγκεκριμένα αναφέρεται περισσότερο στην on-line εξ αποστάσεως σύγχρονη επιμόρφωση που υλοποιήθηκε τα δυο προηγούμενα χρόνια στα σχολεία και τους συναδέλφους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αλλά και σε διοικητικούς υπαλλήλους της ελληνικής ομογενειακής εκπαίδευσης στο εξωτερικό. Η εμπειρία που αποκτιέται από το συγκεκριμένο έργο μπορεί να ωφελήσει πολλαπλά την υπόθεση της επιμόρφωσης, κυρίως επειδή καταδεικνύει τη δυνατότητα της τεχνολογίας που βρίσκεται στην υπηρεσία της ανοιχτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης να υπερβαίνει εμπόδια και αγκυλώσεις και να προσφέρει λύσεις σε πολύπλοκα και πιεστικά προβλήματα.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: εξ αποστάσεως επιμόρφωση, ομογένεια, σύγχρονη επικοινωνία over IP

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η υπόθεση της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών μετρά ήδη κάποια χρόνια στην ελληνική εκπαίδευση. Αλληπάλληλα προγράμματα, κυρίως πιλοτικά, όπως ο «ΟΔΥΣΣΕΑΣ», η «ΟΔΥΣΣΕΙΑ», η «Ενδοσχολική Επιμόρφωση στις Τ.Π.Ε. υλοποιήθηκαν και απέδωσαν το καθένα περισσότερους ή λιγότερους καρπούς και σίγουρα πολύτιμη εμπειρία και γνώση.

Τα προηγούμενα δυο χρόνια ήταν σε εξέλιξη το έργο του Ε.Α.Ι.Τ.Υ. / τομέας e-learning, “ε-Ομογένεια”. Το έργο “ε-Ομογένεια” (<http://eomogeneia.cti.gr/>) στοχεύει στην εγκαθίδρυση νέων, άμεσων και αποδοτικών τρόπων επικοινωνίας και συνεργασίας, ενημέρωσης κι ανατροφοδότησης - με τη χρήση νέων τεχνολογιών (ΝΤ) - των εκπαιδευτικών ομογενειακών κοινοτήτων του εξωτερικού τόσο μεταξύ τους όσο και με τα σχολεία της ελληνικής επικράτειας, καθώς και με την αρμόδια οργανωτική, διοικητική και επιστημονική δομή του ΥΠΕΠΘ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ Ε-ΟΜΟΓΕΝΕΙΑ

Ένας από τους βασικούς στόχους του έργου είναι η δημιουργία πραγματικών on-line κοινοτήτων μάθησης, επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών, μαθητών και στελεχών των σχολείων της ομογένειας και της ευρύτερης ομογενειακής κοινότητας, μεταξύ τους και με τα ελληνικά σχολεία της επικράτειας καθώς και με πρόσωπα από τους αρμόδιους φορείς του ΥΠΕΠΘ (διοικητικός κι επιστημονικός τομέας), οι οποίοι επικοινωνούν ηλεκτρονικά μεταξύ τους, συνεργάζονται για παιδαγωγικά κι εκπαιδευτικά θέματα, που ανταλλάσσουν εμπειρίες και διδακτικό υλικό, που δημιουργούν δραστηριότητες από κοινού κι από απόσταση, που μεταφέρουν πληροφόρηση σχετική με τα ελληνικά τεκταινόμενα καθώς και τα τεκταινόμενα στην ομογενειακές κοινότητες στο εξωτερικό.

Με γνώμονα λοιπόν αυτό το στόχο ακολουθήθηκαν οι εξής διαδικασίες:

Εκπαιδευτική Πύλη Νοτίου Αιγαίου – www.epyna.gr

1. Έγινε μια πρώτη επαφή με κάποια σχολεία της ελληνικής Ομογένειας σε χώρες του εξωτερικού όπως Γερμανία, Σουηδία, Ουκρανία και Καζακστάν μέσω αρχικά των Συντονιστών Εκπαίδευσης των παραπάνω χωρών. Επιλέχθηκαν κάποια Σχολεία δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Μονάχου, του Βερολίνου, του Ντόρτμουντ, της Στοκχόλμης, του Ντονιέτσκ (Ουκρανία – περιοχή Μαριούπολης) και της Πανφίλοβα (Καζακστάν). Τα κριτήρια επιλογής των παραπάνω σχολείων ήταν ποικίλα: η ύπαρξη κατάλληλου εργαστηρίου Η/Υ, η διαθεσιμότητα του διευθυντή και των εκπαιδευτικών καθώς και το ότι οι περιοχές των παρευξείνιων χωρών παρουσιάζουν ειδικό εθνικό ενδιαφέρον και απαιτείται στήριξη κι ενίσχυση της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης εκεί.
2. Πιο συγκεκριμένα η διαδικασία επιλογής των σχολείων παρέμβασης ήταν περίπου η ακόλουθη: Μια πρώτη ανιχνευτική επαφή προηγήθηκε με τους Συντονιστές Εκπαίδευσης στο εξωτερικό οι οποίοι πρότειναν κάποια Σχολεία στις περιοχές ευθύνης τους τα οποία πληρούσαν το ελάχιστο των χαρακτηριστικών που απαιτούνται (ύπαρξη λειτουργικού εργαστηρίου πληροφορικής ή έστω κάποιων stand alone υπολογιστών συνδεδεμένων στο διαδίκτυο με γραμμή ISDN, διευθυντής πρόθυμος για καινοτομικές δράσεις κλπ.) και με τα οποία θα υπήρχε δυνατότητα συνεργασίας. Στη συνέχεια οι επιμορφωτές του έργου επικοινωνήσαν τηλεφωνικά με τους Διευθυντές των Σχολείων που προτάθηκαν οι οποίοι γνωστοποίησαν στους Συλλόγους των Διδασκόντων τα σχετικά με το πρόγραμμα και ζήτησαν τη διαθεσιμότητα από μέρος των εκπαιδευτικών του Σχολείου για συμμετοχή στο πρόγραμμα. Στη φάση αυτή κάποιος που τους εκπαιδευτικούς που δήλωσαν συμμετοχή στο πρόγραμμα (συνήθως ο καθηγητής πληροφορικής του Σχολείου) ανέλαβε άτυπα το ρόλο του Τοπικού Βοηθού Επιμορφωτή, ρόλος που αποδείχθηκε κρίσιμος για τη διεξαγωγή του προγράμματος. Συγκεκριμένα υπήρξε ο ενδιάμεσος ανάμεσα στον επιμορφωτή και στην ομάδα των επιμορφουμένων προετοιμάζοντας τα τεχνικά ζητήματα των σύγχρονων συναντήσεων μέσω του διαδικτύου υπενθυμίζοντας στους επιμορφούμενους κάποιες μέρες νωρίτερα για τις συνεδρίες, βοηθώντας όσους απ' αυτούς είχαν κάποιες απορίες σχετικά με ζητήματα πληροφορικής κ.α.π.
3. Σχηματίστηκαν ομάδες δυο επιμορφωτών (ο πρώτος – κύριος επιμορφωτής με ειδικότητα που ανήκει στις θεωρητικές επιστήμες και ο δεύτερος – βοηθός επιμορφωτής με ειδικότητα που ανήκει στις θετικές επιστήμες) οι οποίοι ανέλαβαν την επιμόρφωση συμπληρωματικά σε δυο σχολεία. Με δεδομένη την ύπαρξη επιμορφωτικών ομάδων με μεγάλη ποικιλία τόσο στις ειδικότητες όσο και στην δυνατότητα χρήσης των ΝΤ, έγινε μεγάλη προσπάθεια να υπάρξει όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ποικιλία στα θέματα των συναντήσεων με στόχο να καλυφθούν όλοι οι εκπαιδευτικοί. Η ύπαρξη του δεύτερου επιμορφωτή – άλλης ειδικότητας – παράλληλα με τον πρώτο σε κάθε σχολείο της ομογένειας υπηρετούσε και αυτή τη σκοπιμότητα. Πέραν τούτου εφαρμόστηκε στην πράξη η διαθεματική προσέγγιση όλων των μαθημάτων, καθώς δεν υπήρξε διαχωρισμός των επιμορφούμενων ανάλογα με την ειδικότητά τους – κάτι που στον παραδοσιακό τρόπο επιμόρφωσης αποτελεί πρακτική – αλλά όλοι οι εκπαιδευτικοί παρακολουθούσαν τις συναντήσεις που γίνονταν και γινόταν προσπάθεια προσέγγισης των διαμετρικά αντίθετων ειδικοτήτων μέσα από τα επιμορφωτικά σενάρια.
4. Ο υπάρχων τεχνολογικός εξοπλισμός των εργαστηρίων των σχολείων της ομογένειας σε γενικές γραμμές ήταν ικανοποιητικός για την πραγματοποίηση των επιμορφωτικών συναντήσεων. Η κτηριακή υποδομή όμως αποτέλεσε πολλές φορές εμπόδιο στην αξιοποίηση των επιμορφώσεων στην καθημερινή εκπαιδευτική πρακτική (μερικά από τα σχολεία λειτουργούσαν σε νοικιασμένους χώρους ή δεν υπήρχαν εργαστήρια Η/Υ με αποτέλεσμα οι επιμορφούμενοι να «δανείζονται» τα εργαστήρια άλλων γειτονικών σχολείων).

Όσον αφορά την τεχνολογική ετοιμότητα των επιμορφουμένων φαίνεται ότι γίνεται σταδιακά συνείδηση των εκπαιδευτικών ότι οι ΝΤ αποτελούν ένα νέο και ιδιαίτερα ενδιαφέρον εργαλείο στη διδασκαλία τους η οποία αποκτά νέα μορφή και της οποίας οι στόχοι και δυνατότητες επαναπροσδιορίζονται. Ως εκ τούτου η ευρεία πλειοψηφία των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στις συναντήσεις είχαν το απαραίτητο υπόβαθρο στην χρήση των ΝΤ και ανταποκρίνονταν άμεσα και χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα στις απαιτήσεις της τεχνολογίας. Υπήρχαν όμως και περιπτώσεις ομάδων επιμόρφωσης (π.χ. εκπαιδευτική κοινότητα της Σουηδίας) όπου υπήρξε καθυστέρηση στην έναρξη της επιμόρφωσης λόγω της αδυναμίας των εκπαιδευτικών να ανταποκριθούν σε αυτήν. Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών που ξεκίνησαν από μηδενικό στάδιο στη γνώση και στη χρήση των ΝΤ ανήκε στην Α/θμια Εκπαίδευση. Οι δυσκολίες αυτές ξεπεράστηκαν με τη συμπαράσταση του Τοπικού Βοηθού Επιμορφωτή που υπήρχε σε κάθε σχολείο της ομογένειας (συνήθως ο εκπαιδευτικός ειδικότητας Πληροφορικής) και αποτελούσε τον βασικότερο συμπαράστατη σε όλα τα θέματα που προέκυπταν.

ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ

Για να υπάρξει καλύτερη κατανόηση των όσων αναφέρονται παρακάτω θα σημειωθούν και θα εξηγηθούν κάποιους όρους που θα αναφερθούν παρακάτω:

CENTRA: η βασική πλατφόρμα μέσω της οποίας – με τη χρήση του διαδικτύου – γίνονται οι εξ αποστάσεως επιμορφωτικές συναντήσεις (<http://150.140.100.77:8080/main/index.jhtml?auto=0&dmy=1045477580483>). Διαθέτει, εκτός των άλλων, οπτική και φωνητική επαφή των συμμετεχόντων (χρειάζεται μικρόφωνο και κάμερα). Για να λειτουργήσει ικανοποιητικά χρειάζεται οι υπολογιστές των συμμετεχόντων να συνδέονται τουλάχιστον με γραμμή ISDN 128 kbs.

White board (πίνακας): εργαλείο του Centra με τη βοήθεια του οποίου μπορεί ο user / leader (χρήστης / διευθύνων τη συνεδρία) να γράψει φράσεις, να ζωγραφίσει σκίτσα και να τα μεταδώσει αυτόματα στους users / participants (χρήστες / συμμετόχους). Έτσι έχει στη διάθεσή του κάτι ανάλογο με τον πίνακα της παραδοσιακής τάξης.

User / leader (χρήστης / διευθύνων τη συνεδρία): ο χρήστης που διευθύνει την επιμορφωτική συνάντηση και ως εκ τούτου έχει αυξημένα δικαιώματα (π.χ. ανοίγει – κλείνει τις συνεδρίες, δίνει το λόγο στα μέλη της συνεδρίας, εμφανίζει ή αποκρύπτει την εικόνα τους, κυρίως αν χρειάζεται το εύρος μεταφοράς δεδομένων για να μεταδώσει κάποιο από τα περιεχόμενα της επιμόρφωσης).

Text chat box (χώρος συζητήσεων κειμένου): εργαλείο με τη βοήθεια του οποίου οι συμμετέχοντες (είτε είναι διευθύνοντες τη συζήτηση είτε απλοί συμμετοχοί μπορούν να «ανοίξουν» ένα «κουτί» στο οποίο μπορούν να γράψουν ένα μήνυμα και να το στείλουν είτε σε έναν ή περισσότερους από τους συμμετέχοντες στη συνεδρία είτε και σε όλους μαζί και μάλιστα αυτό γίνεται χωρίς να διακόπτεται η ροή της επιμορφωτικής διαδικασίας. Πρόκειται για πολύ χρήσιμη λειτουργία με τη βοήθεια της οποίας μπορούν οι επιμορφωτές (αν σε κάποια περίπτωση είναι δυο) να συνεννοηθούν στο «παρασκήνιο» για οτιδήποτε αφορά την επιμόρφωση.

Session: Η συνεδρίαση – επιμορφωτική συνάντηση. Για το τεχνικό μέρος πρέπει ο χρήστης / διευθύνων τη συνεδρία να «ανοίξει» μια session εκ των προτέρων και να έχει καλέσει τους χρήστες / συμμετοχούς είτε με το τηλέφωνο, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ή ακόμη και με κάποιο μήνυμα στο forum στο αντίστοιχο θέμα. Όλοι οι συμμετέχοντες γύρω στην προκαθορισμένη ώρα εισέρχονται στον κόμβο που έχει δημιουργήσει το Ε.Α.Ι.Τ.Υ. και που ανοίγει το CENTRA, δίνουν όνομα χρήστη και κωδικό πρόσβασης και εισέρχονται στο session. Το επόμενο βήμα είναι να τους παρασχεθεί από τον leader της συνεδρίας μικρόφωνο ώστε να μπορούν να πάρουν το λόγο και να

συμμετέχουν στη διαδικασία. Η συνεδρία κλείνει όταν ο διευθύνων τη συζήτηση επιλέξει την αντίστοιχη επιλογή «τέλος συνεδρίας», «end session» (υπάρχει κάποιο κουμπί στο περιβάλλον)

Share application (διαμοιρασμός μιας εφαρμογής): Δυνατότητα που δίνει το περιβάλλον του CENTRA ώστε ο διευθύνων τη συνεδρία να μπορεί να «μοιράσει» στους συμμετόχους κάποιες εφαρμογές που έχει ήδη ανοιχτές στον υπολογιστή του. Έτσι μπορεί να μοιράσει αρχεία του MS Word (απλώς για να τα διαβάσουν οι συμμετέχοντες – δεν έχουν δικαιώματα εγγραφής ή διαγραφής κλπ.) ή το παράθυρο του MS Internet Explorer με όποια σελίδα έχουν ανοιχτή εκείνη τη στιγμή είτε οποιοδήποτε άλλο (εκπαιδευτικό) λογισμικό. Ιδιαίτερως πολύπλοκα και με πολλές πολυμεσικές επιλογές λογισμικά μεταδίδονται με δυσκολία και συνήθως χωρίς κάποια από τα στοιχεία τους (π.χ. ήχος ή βίντεο).

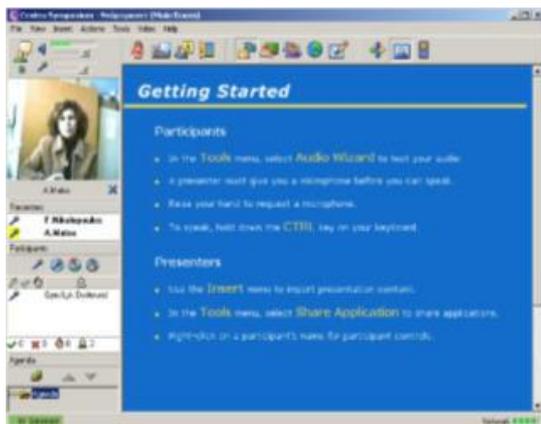
Σενάριο διδασκαλίας: ολοκληρωμένη πρόταση διδασκαλίας – συνήθως με τη βοήθεια Νέων Τεχνολογιών – που περιλαμβάνει στόχους (γενικούς και ειδικούς), τάξη στην οποία εφαρμόζεται, συμβατότητα με το Πρόγραμμα Σπουδών, αντικείμενα που επιχειρείται να διδαχθούν καθώς και τα Φύλλα Εργασίας στα οποία καλούνται να εργασθούν οι μαθητές.

User / participant (χρήστης / συμμετέχων): ο συμμετέχων στη συνεδρία με το ρόλο του επιμορφωμένου και ως εκ τούτου με σαφώς λιγότερα δικαιώματα σε σύγκριση με τον leader.

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΙΣ

Από την πλευρά των επιμορφωτών: οι συναντήσεις γινόταν με τη χρήση τηλεφωνικής γραμμής ISDN, έναν υπολογιστή, ένα μικρόφωνο και μια web κάμερα είτε από το Γραφείο στο οποίο εργάζονται (στην Πάτρα, στην Ξάνθη), είτε σε χώρο του Ε.Α.Ι.Τ.Υ. (στην Πάτρα), είτε και από το σπίτι τους (στη Λάρισα). Ελάχιστες φορές παρουσιάστηκαν τεχνικά προβλήματα π.χ. διακοπή σύνδεσης με το διαδίκτυο λόγω εργασιών του Internet Service Provider (Edunet) για μισή ώρα και σε μια μόνο συνάντηση η οποία συνεχίστηκε μόλις αποκαταστάθηκε η βλάβη. Πριν την έναρξη των επιμορφωτικών συναντήσεων είχαν βεβαίως προηγηθεί δύο ή τρεις δοκιμές μεταξύ επιμορφωτών και τεχνικών του Ε.Α.Ι.Τ.Υ. Εξάλλου όλες σχεδόν οι συναντήσεις οργανωτικού περιεχομένου της ομάδας του έργου έγιναν με τη χρήση του ίδιου εργαλείου με αποτέλεσμα να αντληθεί αρκετή πείρα στην αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων.

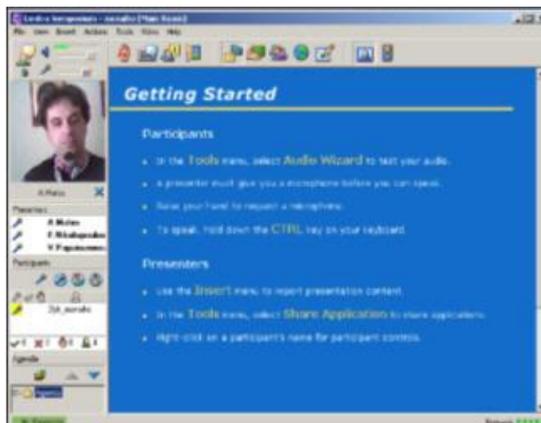
Από την πλευρά των συμμετεχόντων σχολείων οι επιμορφώσεις γινόταν στο χώρο του σχολικού εργαστηρίου (Μόναχο, Βερολίνο), σχολικό εργαστήριο γειτονικού σχολείου και στη συνέχεια Γραφείο Διδασκόντων (Ντόρτμουντ – το σχολείο στη μέση της χρονιάς μετακόμισε σε καινούργιο κτίριο), στο Γραφείο της Ελληνικής Κοινότητας (Ντονιέσκ, τουλάχιστον έγιναν από εκεί οι δοκιμές με περιορισμένα αποτελέσματα). Οι Τοπικοί Βοηθοί Επιμορφωτών σε όσα σχολεία δεν υπήρχαν προμηθεύθηκαν μικρόφωνα και web κάμερα και χειρίζονταν τη βασική πλατφόρμα της εξ αποστάσεως επιμόρφωσης (CENTRA). Στην περίπτωση ενός σχολείου (Ντόρτμουντ) ο ΤΒΕ μερμνούσε ώστε κατά τη διάρκεια της επιμορφωτικής συνάντησης να έχει συνδεδεμένο τον υπολογιστή με ένα βιντεοπροβολέα. Το γεγονός αυτό λειτουργούσε καταλυτικά για τη διαδικασία της επιμόρφωσης κατά δήλωση των επιμορφωμένων αλλά και από την όλη πορεία της επιμόρφωσης στο σχολείο αυτό. Κι αυτό γιατί η ομάδα των επιμορφωμένων (περίπου 10 άτομα) δεν ήταν υποχρεωμένη να παρακολουθεί την επιμόρφωση μέσα από την οθόνη ενός υπολογιστή αλλά έβλεπε σε μια οθόνη προβολής μεγάλων διαστάσεων με ευκρίνεια και άνεση. Σημαντικά τεχνικά προβλήματα δεν παρουσιάστηκαν εκτός ίσως από κάποιες περιπτώσεις (κυρίως στο Μόναχο και πιθανόν λόγω της ώρας της επιμορφωτικής συνάντησης – 2.30 μ.μ. ώρα Ελλάδος 1.30 μ.μ. ώρα Γερμανίας – που είναι μια ώρα φόρτου κυκλοφορίας δεδομένων στο διαδίκτυο και συνεπώς μικρότερης ταχύτητας) παρατηρήθηκε κάποια καθυστέρηση στη μετάδοση του ήχου η οποία όμως καλύφθηκε από ομιλία με αργότερο ρυθμό από πλευράς επιμορφωτή.

Εικόνα 1. Μια από τους επιμορφούμενους ζητά μια διευκρίνιση από τον επιμορφωτή

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ

Κατά κανόνα υλοποιήθηκαν μία επιμορφωτική συνάντηση ανά εβδομάδα κατά σχολείο εκτός από περιόδους σχολικών διακοπών είτε στην Ελλάδα είτε στη χώρα στην οποία βρισκόταν το σχολείο. Η διάρκεια κάθε συνάντησης ήταν από 1.30 μέχρι 2.30 ώρες και γινόταν είτε μετά το πέρας του ωρολογίου προγράμματος του Σχολείου (π.χ. Μόναχο), είτε σε απογευματινή ώρα (π.χ. Ντόρτμουντ – οι εκπαιδευτικοί επέστρεφαν στο χώρο του σχολείου για να παρακολουθήσουν την επιμόρφωση).

Εικόνα 2. Εν ώρα επιμόρφωσης. Η παγκοσμιοποίηση και η τεχνολογία σε όλο τους το μεγαλείο – οι επιμορφούμενοι βρίσκονται στο Μόναχο – ο επιμορφωτής στη Λάρισα και κάποιο από το επιμορφωτικό υλικό στην Αμερική (www.perseus.tufts.edu).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ - ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

Το περιεχόμενο της επιμόρφωσης κάθε φορά καθοριζόταν από παράγοντες όπως: η ανάγκη να έχουν εξοικειωθεί οι εκπαιδευτικοί των σχολείων με τα βασικά ψηφιακά εργαλεία που διατίθενται για τη διδασκαλία των μαθημάτων τους, η ανάγκη να γνωρίσουν και να συνηθίσουν στη χρήση των ασύγχρονων τρόπων επικοινωνίας (π.χ. e-mail, forum) και διαμοιρασμού των

(ψηφιακών κατά κανόνα) εκπαιδευτικών πόρων, ώστε να σχηματίσουν μέσα από τα διαδικτυακά εργαλεία μια «κοινότητα μάθησης» (learning community). Έτσι κατά κανόνα στα σχολεία παρέμβασης οι επιμορφωτικές συναντήσεις είχαν περιεχόμενο όπως το παρακάτω:

Η πρώτη συνάντηση συνήθως είχε το χαρακτήρα της πρώτης γνωριμίας με τους εκπαιδευτικούς του σχολείου που συμμετείχαν στο πρόγραμμα. Σ' αυτή δίνονταν ιδιαίτερη σημασία στην παρουσίαση και επίδειξη των κόμβων <http://e-omogeneia.gr> και www.isocrates.gr. Εξηγούνταν στους εκπαιδευτικούς ο ρόλος των συγκεκριμένων κόμβων, επισημαίνονταν τα κενά που επρόκειτο να καλύψουν, οι δυνατότητες που δίνουν για επικοινωνία και ενημέρωση των Ελλήνων εκπαιδευτικών όπου γης, η ταχύτητα με την οποία θα μπορούσαν να ενημερώνονται οι ίδιοι για εκπαιδευτικά, διοικητικά, επιστημονικά θέματα για συνέδρια, ημερίδες κ.α.π. Στη συνέχεια οι συμμετέχοντες στην επιμόρφωση εκπαιδευτικοί, εξοικειωνόταν από τον επιμορφωτή με το forum συζητήσεων που περιέχεται μέσα στους κόμβους και δινόταν αναλυτικές οδηγίες για το πώς θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν το συγκεκριμένο εργαλείο επικοινωνίας. Ζητήθηκε από τους εκπαιδευτικούς να εγγραφούν στο forum και παρακινήθηκαν ζωηρά να το χρησιμοποιούν ανά πάσα στιγμή για κάθε τι που αφορούσε την επιμόρφωση, το έργο e-ομογένεια αλλά και οποιοδήποτε άλλο θέμα εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος.

Οι επόμενες συναντήσεις αφορούσαν σε παρουσιάσεις εκπαιδευτικού λογισμικού όπως τα Interactive Physics, Microworlds Pro, Cabri II, Ξένιος 2.2, Modellus 2.5, ΔΕΛΥΣ, Δίκτυα, Δομημένος Προγραμματισμός, Πληροφορική Γυμνασίου, Γαία, «21 εν πλω», παρουσιάσεις Κόμβων με εκπαιδευτικό περιεχόμενο όπως http://www.fhw.gr/chronos/index_gr.html του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού, <http://www.culture.gr> του Υπουργείου Πολιτισμού, <http://www.parliament.gr> της Βουλής των Ελλήνων, www.komvos.edu.gr, του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας www.snhell.gr του Σπουδαστηρίου Νέου Ελληνισμού, www.perseus.tufts.edu του Πανεπιστημίου TUFTS της Μασαχουσέτης με το πρόγραμμα ψηφιακής βιβλιοθήκης των Απάντων των κλασικών συγγραφέων κ.α.

ΑΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ

Οι Δημόσιες συζητήσεις ή αλλιώς fora (<http://www.isocrates.gr/forums.asp>) είναι ένας προστατευμένος χώρος συζητήσεων. Πρόκειται για μια κύρια μορφή της ασύγχρονης εκπαίδευσης που διεξάγεται. Προφανώς δεν έχουν όλοι οι χρήστες πρόσβαση σε αυτά. Εξ άλλου και το ίδιο το έργο e-omogeneia, τα στελέχη του στο Ε.Α.Ι.Τ.Υ. και στο Υπ.Ε.Π.Θ. και σε άλλους φορείς επικοινωνούν και λειτουργούν και οι ίδιοι εξ αποστάσεως μέσω των fora που δημοσιεύονται στην ίδια περιοχή. Υπάρχει επίσης ειδικό forum των Συντονιστών Εκπαίδευσης.

Εκείνο που ενδιαφέρει εδώ είναι κυρίως η ενότητα του φόρουμ που σχετίζεται με τα σχολεία της e – Ομογένειας. Περιέχουν συζητήσεις μεταξύ των επιμορφωμένων εκπαιδευτικών των σχολείων με τους επιμορφωτές τους στην Ελλάδα. Στη φάση αυτή η ενότητα αυτή αποτελείται από έξι υποενότητες όσα και τα πιλοτικά σχολεία του έργου όλες με παρόμοιο περιεχόμενο:

- Σχολεία Μονάχου
- Λύκειο Βερολίνου
- Εν. Λύκειο / Γυμνάσιο Ντόρτμουντ
- Τμήμα Γλώσσας Ντονιέτσκ
- Τμήμα Γλώσσας Πανφίλοβα
- Τμήματα Ελληνικής Γλώσσας Στοκχόλμης

Το περιεχόμενο των δημόσιων συζητήσεων ποικίλει: οι συμμετέχοντες εκφράζουν απορίες για κάποια από τα θέματα που τέθηκαν στην επιμόρφωση, ζητούν υποστήριξη για τη δημιουργία διδακτικών δραστηριοτήτων, εκφράζουν τις ανάγκες τους και συνεπώς, κατά ένα μέρος, ορίζουν

τα θέματα των επόμενων επιμορφωτικών συναντήσεων. Το σημαντικότερο βέβαια είναι πως οι ίδιοι οι επιμορφούμενοι συμμετέχουν, κάποιες φορές, μεταξύ τους και με τους επιμορφωτές, σε συζητήσεις σχετικές με την παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ ή εκφράζουν τη γνώμη και τις εμπειρίες τους σχετικά με τους τρόπους και τα προβλήματα αυτής της αξιοποίησης. Έτσι, προβαίνουν σε μια πολύτιμη ανατροφοδότηση των γνώσεων και των εμπειριών που απόκτησαν κατά τη διαδικασία της εξ αποστάσεως επιμόρφωσης χωρίς αυτό να γίνεται άμεσα αντιληπτό από τους ίδιους, γεγονός που βοηθά τους πιο «διστακτικούς» να εκφραστούν πράγμα που πιθανόν να μην έκαναν σε ένα πιο «επίσημο» και «τυπικό» περιβάλλον.

Εικόνα 3. Το forum συζητήσεων του Ισοκράτη (<http://www.isocrates.gr/forums.asp>) – διαθέσιμο στους εκπαιδευτικούς της ελληνικής ομογενειακής εκπαίδευσης αλλά και σε όλους γενικά όσους ενδιαφέρονται για την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (ΓΙΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΕΣ ΚΙ ΕΠΙΜΟΡΦΟΥΜΕΝΟΥΣ)

Η εμπειρία των επιμορφωτών από το νέο αυτό μοντέλο επιμόρφωσης αναμόρφωσε το status quo της προϋπάρχουσας εμπειρίας τους από το παραδοσιακό μοντέλο επιμόρφωσης. Παρ' όλες τις τεχνικές δυσκολίες και προβλήματα που ανέκυπταν καθημερινά, οι επιμορφωτές στο σύνολό τους ήταν ιδιαίτερα ικανοποιημένοι από την ανταπόκριση των εκπαιδευτικών. Κάθε συνάντηση αποτελούσε και ένα βήμα επίτευξης του στόχου της δημιουργίας της Κοινωνίας της Πληροφορίας στα σχολεία της ομογένειας. Η δυνατότητα της από κοινού διαμόρφωσης του επιμορφωτικού σεναρίου είναι μοναδική εμπειρία και αποτελεί πολύτιμο συμπαραστάτη του επιμορφωτή. Η ανταπόκριση των επιμορφούμενων, αν και δεν υλοποιούνταν στην καθημερινή εκπαιδευτική πρακτική, δίνει τη δυνατότητα της ολότητας στο σχεδιασμό της επιμορφωτικής δραστηριότητας.

Οι ίδιοι οι επιμορφούμενοι με την αδιάλειπτη παρουσία τους στις επιμορφωτικές συναντήσεις, την ενεργό συμμετοχή τους αλλά και το εκφρασμένο ενδιαφέρον για τις διαδικασίες του έργου e- Ομογένεια, φάνηκε να αναγνωρίζουν τη χρησιμότητα και την πρακτικότητα των εργαλείων που τους προσφέρθηκαν (on line σύγχρονη επιμόρφωση και διαδικτυακή Πύλη). Η συνεχής χρήση της Πύλης από μέρους τους καθώς και το ότι έχουν ήδη εγγραφεί και εγγράφονται σ' αυτήν πλήθος ανθρώπων και πολλοί φορείς που εμπλέκονται με την ομογενειακή και την ελληνόγλωσση εκπαίδευση, δείχνει πως το έργο καλύπτει πάγιες ανάγκες και πως η σύγχρονη και εξ αποστάσεως εκπαίδευση πρόκειται να γίνει όλο και πιο γνωστή και απαραίτητη στο εγγύς μέλλον.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Beaudoin, M. (1990). The instructor's changing role in distance education, *The American Journal of Distance Education*, 4(2).
2. Herman, L and Mandell, A., *From Teaching to Mentoring: Principle and Practice*, Dialogue and Life in Adult Education, Routledge Falmer, 2004)
3. Perraton, H., *Policy for Open and Distance Learning*, Perraton & Lentell, (2003),
4. Rowntree D., The tutor's role in teaching via computer conferencing (<http://iet.open.ac.uk/pp/D.G.F.Rowntree/Supporting%20online.htm>)
5. Sims R., Dobbs G, & Hand T., (2002) Enhancing Quality in Online Learning: Scaffolding Planning and Design Through Proactive Evaluation, *Distance Education*, Vol. 23, No. 2